

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
СУЧАСНИЙ ДИСКУРС ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ
ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

Матеріали науково-практичної конференції

23-24 червня 2017 року

Харків – 2017

УДК 008(062.552)
ББК 71я431
Т 65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н.М. Роман – кандидат педагогічних наук, доцент

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;
Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.
Тел.+380 (57) 725-12-36

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: сучасний дискурс щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини. Матеріали науково-практичної конференції (23-24 червня 2017 року). – Харків, 2017. – 360 с.

Збірка містить тези та доповіді, в яких піднімаються та аналізуються проблеми збереження нематеріальної культурної спадщини в умовах сьогодення. Різним аспектам вивчення цих питань було присвячено роботу науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: сучасний дискурс щодо збереження та популяризації нематеріальної культурної спадщини», яка проходила в м. Харкові 23-24 червня 2017 року.

Конференція об'єднала провідних дослідників та діячів культури і мистецтва з різних регіонів України, науковців із інших країн, представників національно-культурних товариств. У ході наукового дискурсу досвідчені вчені простежили й узагальнили інноваційні тенденції збереження елементів нематеріальної культурної спадщини в контексті сучасного мистецтвознавства, культурології, історії, філософії, педагогіки. Під час роботи конференції було обґрунтовано й систематизовано ефективні засоби та шляхи популяризації нематеріальної культурної спадщини. Окремо було визначено перспективи інтеграції традиційної культури в світову культуру та особливості її використання в процесі впровадження стратегії культурної децентралізації.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться нематеріальною культурною спадщиною різних народів світу та перспективами подальшого розвитку й піднесення традиційної культури в умовах глобалізації.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008(062.552)
ББК 71я431
Т 65

ISBN 978-617-7470-68-6

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2017

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахарев В. Випускник університету – керівник хору // Музика. – 1972. – №1. – С. 14-19.
2. Про відродження традицій хорового співу та створення обласних учительських хорів. Наказ №1/9-91 від 15.02.1991 // Збірник наказів та інструкцій Міністерства народної освіти УРСР. – 1991. – №12. – С. 28-29.

Н.О. Шевченко,
старший викладач
кафедри естетичного виховання
і технологій дошкільної освіти
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ НА ЗАСАДАХ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ

В умовах становлення української державності на основі відтворення національної культури народу особливої актуальності набуває проблема розвитку особистості майбутнього педагога з високим рівнем духовності та національної самосвідомості, високоморальною громадською позицією. Відзначимо, що висока духовність є суттєвою ознакою української ментальності.

У сучасних нормативних документах України визначається необхідність актуалізації духовно-інтелектуального потенціалу усього суспільства та кожного його члена, пріоритетність розвитку духовної культури українського народу на засадах національного відродження. В державній національній програмі «Освіта: Україна XXI століття» наголошується, зокрема, що головною метою національного виховання освітянської молоді на сучасному етапі стає формування особистісних рис громадянина України зі сформованою національною самосвідомістю, розвиненою духовністю, високою морально-естетичною культурою, творчим підходом до педагогічної діяльності.

На жаль, сьогодні недостатня розвиненість духовної сфери майбутніх педагогів-вихователів в умовах загального зниження рівня культури молоді, поширення в суспільстві бездуховності призводить до гальмування розвитку особистості фахівця як активного творчого суб'єкта педагогічної діяльності, здатного вийти на новий рівень духовного розвитку й стати творцем нових духовних ресурсів суспільства у сфері освіти. Зважаючи на це, наголосимо, що вузькопрофесійна підготовка вихователя вже не відповідає вимогам часу, оскільки саме духовна культура особистості фахівця стає важливим компонентом професійної освіти, а її результатом має бути людина культури, гуманна та духовна особистість, орієнтована на цінності світової і національної культури.

Суперечність, що виникає між державними вимогами до майбутнього вихователя як до особистості з високим рівнем духовної культури та існуючою у суспільстві ситуацією руйнації духовних цінностей молодого покоління набуває особливої гостроти в умовах відродження національної культури України та зумовлює виникнення проблеми підготовки національних педагогічних кадрів.

Питання розвитку духовності особистості, формування духовної культури людини розглядалися у сучасній філософській, психологічній та педагогічній науках у роботах В. Андрущенка, І. Беха, Л. Буєвої, Л. Губерського, О. Киричука, В. Кременя та ін. Процес формування духовної культури особистості засобами мистецтва був предметом досліджень В. Бутенка, В. Казначеевої, І. Пригожина, А. Чижевського, Г. Шевченко та ін. Розробці шляхів вдосконалення підготовки фахівців дошкільної освіти в сучасних умовах присвячені дослідження Л. Артемової, Е. Белкіної, А. Богуш, Л. Коваль, О. Кононко, Н. Миропольської, Т. Науменко, В. Пабат, Т. Поніманської та ін. Особливості підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дітьми на засадах народних традицій вивчали Т. Котик, Н. Левінець, Н. Лисенко, Н. Рогальська та ін.

Для сучасного періоду розвитку суспільства характерним є зростання вимог до духовної сфери особистості майбутнього педагога як суб'єкта формування у дітей та молоді національних культурно-духовних цінностей.

Вивчення питань духовного розвитку особистості в процесі професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів через формування в них національних культурно-духовних цінностей передбачає, насамперед, висвітлення вимог професійної

діяльності дошкільного педагога до рівня розвитку його духовної сфери.

Аналізуючи професійно-кваліфікаційну характеристику вихователя дошкільного навчального закладу, відзначимо, що особливі вимоги висуваються до культурно-духовного рівня такого фахівця, що забезпечує його здатність до розвитку культури особистості і суспільства в різних аспектах, передбачає спроможність аналізувати й оцінювати найважливіші досягнення національної, європейської та світової науки й культури, знати рідну й іноземні мови, використовувати навички мовлення та норми відповідної мовної культури; застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на систему індивідуальних, національних і загальнолюдських цінностей, для розроблення й реалізації стратегій і моделей поведінки; опановувати моделі толерантної поведінки та стратегії конструктивної діяльності в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами, різноманітності світу й людської цивілізації. Таким чином, згідно вимогам до професії, вихователь має бути освіченою, високо духовною особистістю, носієм найкращих національних та загальнолюдських культурних цінностей.

Наголосимо, що процес формування національних культурно-духовних цінностей майбутніх вихователів пов'язаний, насамперед, з ідеями та засобами народної педагогіки. Це обумовлено тим, що народна педагогіка, за переконанням дослідників, є основним етнопедагогічним компонентом відродження і розвитку сучасної системи освіти, а засоби народної педагогіки представляють цілісну систему поглядів і узагальнюючу теорію, що дозволяє використовувати весь цей виховний потенціал в практиці сучасної освіти.

При підготовці майбутніх вихователів необхідно враховувати, що формування національних духовно-культурних цінностей особистості вихованця вони мають розпочинати з самого раннього віку дитини. В процесі прищеплення маленькій дитині таких цінностей, вихователі дитячих дошкільних закладів відіграють особливо значущу роль, оскільки виступають першими інституалізованими носіями норм, цінностей, здобутків національної культури.

Виходячи з цього, підготовка національних педагогічних кадрів, зокрема, вихователів дошкільних навчальних закладів, є важливою умовою вирішення проблеми формування національних цінностей підростаючого покоління. Будучи засвоєними й визнаними, виявленими в емоційній сфері та в суб'єктно-особистісній діяльності, цінності безпосередньо впливають на становлення професіоналізму майбутнього педагога.